

	पर्यावरणम्, पर्यावरणस्य प्रदूषणम्, पर्यावरणं रक्षणीयम् छात्रस्य उत्तरं दृष्ट्वा छात्रहिताय समुचितः निर्णयः करणीयः। (द) यथानिर्देशम् उत्तरत- (केवलं प्रश्नत्रयम्) उत्तराणि :- i. (घ) अनुभवन्ति ii. (ख) आविष्काराः iii. (घ) पोषकः iv. (क) वयम्	3×1=3
	खण्डः 'ख' रचनात्मक-कार्यम्	17 अङ्काः
2.	निबन्ध-लेखनम् :- छात्रैः प्रदत्तेषु विषयेषु एकं विषयमधिकृत्य पञ्चवाक्यानि संस्कृतभाषया लेखनेन पूर्णाः अङ्काः प्रदेयाः। व्याकरणिकाशुद्धीनां कृते आंशिकरूपेण अङ्काः कर्तनीयाः।	5
	(छन्द-अलङ्कार-परिचयः)	
3.	छन्दस्सु आधारितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि :- (केवलं प्रश्नत्रयम्) (क) वंशस्थछन्दसः लक्षणस्य लेखनेन द्वौ अङ्कौ प्रदेयौ। (ख) शिखरिणीछन्दसः कस्यापि उदाहरणस्य लेखनेन द्वौ अङ्कौ प्रदेयौ। (ग) मालिनीछन्दसि पञ्चदश वर्णाः भवन्ति। इति लेखने द्वौ अङ्कौ प्रदेयौ। (घ) उक्ता वसन्ततिलका तभजाजगौ गः। (लक्षणस्य रिक्तस्थानपूर्तिः)	3×2=6
4.	अलङ्कारेषु आधारितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि :- (केवलं प्रश्नत्रयम्) (क) अतिशयोक्तेः अलङ्कारस्य लक्षणस्य लेखनेन द्वौ अङ्कौ प्रदेयौ। (ख) उत्प्रेक्षायाः अलङ्कारस्य कस्यापि उदाहरणस्य लेखनेन द्वौ अङ्कौ प्रदेयौ। (ग) श्लेषालङ्कारस्य लक्षणस्य लेखनेन द्वौ अङ्कौ प्रदेयौ। (घ) अनुप्रासः शब्दसाम्यं वैषम्येऽपि स्वरस्य यत्। (लक्षणस्य रिक्तस्थानपूर्तिः)	3×2=6
	खण्डः 'ग' पठित-अवबोधनम्	30 अङ्काः
5.	पद्यांशं पठित्वा हिन्दीभाषया सप्रसङ्गसरलार्थं लिखत - प्रस्तुतपद्यांशः पाठ-1 "विद्ययाऽमृतमश्नुते" इति पाठाद् उद्धृतः। अथवा प्रस्तुतपद्यांशः पाठ-2 "रघुकौत्ससंवादः" इति पाठाद् उद्धृतः। कस्यापि एकस्य पद्यांशस्य हिन्दीभाषया सप्रसङ्गं सरलार्थं च लेखने 1+3=4 अङ्काः प्रदेयाः।	1×4=4
6.	गद्यांशं पठित्वा हिन्दीभाषया सप्रसङ्गसरलार्थं लिखत - प्रस्तुतगद्यांशः पाठ-7 "विक्रमस्यौदार्यम्" इति पाठाद् उद्धृतः।	1×4=4

	अथवा	
	प्रस्तुतगद्यांशः पाठ-8 “कार्यं वा साधयेयं देहं वा पातयेयम्” इति पाठाद् उद्धृतः। कस्यापि एकस्य गद्यांशस्य हिन्दीभाषया प्रसङ्गं सरलार्थं च लेखने 1+3=4 अङ्काः प्रदेयाः।	
7.	सूक्त्योः भावार्थलेखनम् :- प्रदत्तसूक्तिषु मात्रद्वयोः सूक्त्योः भावार्थं हिन्दीभाषया लेखने पूर्णाः अङ्काः 2+2=4 प्रदेयाः। अथवा अन्वयस्य रिक्तस्थानपूर्तिः :- (उत्तराणि) 1) सर्वत्र 2) नीरम् 3) मरालस्य 4) मानसम्	2×2=4 अथवा 4×1=4
8.	पठितपद्यांशाधारित-उत्तराणि :- (केवलं प्रश्नत्रयम्) (क) सन्मित्रं पापात् निवारयति। (ख) सन्मित्रं गुणान् प्रकटीकरोति। (ग) "सन्मित्रलक्षणमिदं प्रवदन्ति सन्तः।" अस्मिन् वाक्ये 'प्रवदन्ति' क्रियापदस्य कर्ता 'सन्तः' पदमस्ति। (घ) अत्र 'पुण्यात्' पदस्य विपर्ययः 'पापात्' अस्ति।	3×1=3
9.	पठितगद्यांशाधारित-उत्तराणि :- (केवलं प्रश्नत्रयम्) (क) कार्यालये एकं पत्रमागतम्। (ख) श्रीदासः पत्रम् उद्घाटितवान्। (ग) 'तस्य' इति पदे षष्ठी विभक्तिः। (घ) 'अपरम्' इति पदस्य अत्र विलोमपदम् 'अपरम्'।	3×1=3
10.	रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत - (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्) उत्तराणि :- (क) केन (ख) कस्य (ग) कीदृशः (घ) कः (ङ) कम्	4×1=4

	(संस्कृत-साहित्य-परिचयः)	
11.	<p>संस्कृतसाहित्याधारितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि :- (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)</p> <p>(क) षण्णाम् (ख) अष्टादश (ग) ऐतिहसिकः (घ) गौतमबुद्धस्य (ङ) 'पाषाणीकन्या' इति कथासंग्रहात्</p>	4×1=4
12.	<p>संस्कृतसाहित्याधारितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि :- (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)</p> <p>(क) अभिज्ञानशाकुन्तलम् (ख) बाणभट्टः (ग) ईशावास्योपनिषद् ग्रन्थाद् (घ) महाकविः दण्डी (ङ) महाकविः हर्षः</p>	4×1=4
खण्डः 'घ' अनुप्रयुक्त-व्याकरणम्		06 अङ्काः
13.	<p>(क) गुणसन्धेः अथवा व्यञ्जनसन्धेः परिभाषां हिन्दीभाषया उदाहरणञ्च संस्कृतभाषया लेखने 1+1=2 अङ्कौ प्रदेयौ।</p> <p>(ख) द्विगुसमासस्य अथवा बहुव्रीहिसमासस्य परिभाषां हिन्दीभाषया उदाहरणञ्च संस्कृतभाषया लेखने 1+1=2 अङ्कौ प्रदेयौ।</p> <p>(ग) कर्ताकारकस्य अथवा अधिकरणकारकस्य परिभाषां हिन्दीभाषया उदाहरणञ्च संस्कृतभाषया लेखने 1+1=2 अङ्कौ प्रदेयौ।</p>	1×2=2 1×2=2 1×2=2
खण्डः - 'ङ' पाठाधारिताः बहुविकल्पीयाः प्रश्नाः		17 अङ्काः

14.	<p>प्रदत्तवैकल्पिकचतुर्भ्यः उत्तरेभ्यः एकं शुद्धम् उत्तरं चित्वा लिखत - उत्तराणि :-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ग) अन्यथा + इतः 2) ख) हलसन्धिः 3) ख) त्वय्येवम् 4) ग) क्त 5) क) तव्यत् 6) ग) दैष्टिकता 7) घ) कर्मधारयः 8) घ) आत्मनः श्रेयसि 9) ख) दीर्घग्रीवः 10) ग) षष्ठी 11) क) लिट् लकारः 12) घ) उपर्युक्ताः सर्वे 13) ख) धैर्यशालिनः 14) ख) शुभम् 15) ख) शिथिलः 16) क) यौवनप्रभवम् 17) क) अतिमलिनम्	17×1=17
-----	--	---------